

RÅDET FOR BYARKITEKTUR - OSLO KOMMUNE

Oslo, 15.09.2019, revidert 14.01.2020.

Rådets arbeid med evaluering av kvalitet og diskusjon av kvalitetsbegrepet (2015-2019).

I rådets arbeid med å evaluere planlagte og bygde prosjekter har man hatt et ønske om å jobbe systematisk med kvalitetsbegrepet for å kunne gi konstruktive og konsistente råd i rådsperioden. Rådet er allikevel innforstått med at kvalitet i arkitektur ikke alltid er målbart og er et begrep som vanskelig lar seg definere. Hva som er «godt» og som tilfredsstillter brukeren og samfunnet er kontinuerlig i endring, kulturelt betinget, sammensatt, verdiladet og subjektivt. Det finnes med andre ord ingen fasitsvar. Rådet har allikevel forsøkt å konkretisere kvalitetsbegrepet slik vi har tolket og jobbet med det i vår 4-årige rådsperiode. Vi håper med dette skrevet å inspirere alle involverte i fremtidige rådsperioder å gjøre det samme for å holde denne viktige diskusjonen levende.

Det er ofte enklere å peke hva som er godt og dårlig når vi har konkrete prosjekter foran oss, men finnes det noen prinsipielle og overordnede kvaliteter som kan hjelpe oss på vei i dette til tider subjektive og komplekse landskapet? Hva er det som oppleves mer bærekraftig, autentisk, funksjonelt, visjonært, vakkert, smart, ærlig eller varig enn andre prosjekter? Er det det som er kvalitet? Eller er det et prosjekt som er tiltenkt noe mer enn en hensikt utover seg selv eller økonomisk gevinst for utbygger? I diskusjonen om hva som er kvalitet har rådet hatt gleden av å bruke, studere og se til ulike modeller, tekster og referanser som f.eks:

«10 Kvalitetsprinsipper for bærekraftige bygg og områder», Bygg 21 og KMD, 2018.

(<https://byggalliansen.no/wp-content/uploads/2019/02/Bygg21s-kvalitetsprinsipper-for-bærekraftige-bygg-og-områder.pdf>)

«Bygga vackert - Att bygga med kvalitet och estetiska värden», Sveriges Arkitekter, 2019.

(<https://www.arkitekt.se/app/uploads/2017/02/Bygga-vackert.pdf>)

«Om kvalitet i arkitektur – några forskningserfarenheter», Johansson, Rönn og Werner, 2008.

“The RIBA Awards Judging criteria and process”, (<https://www.architecture.com/awards-and-competitions>)

«UK Architects Declare Climate & Biodiversity Emergency», (<https://www.architectsdeclare.com>).

Rådet har kommet frem til en liste over prinsipielle og overordnede kvaliteter som har fungert som et arbeidsverktøy for både plan-, bygg- og landskapsprosjekter. Bærekraft er et overordnet mål og nevnes først, mens de andre punktene følger ingen prioritering. Punktene skliir noe over i hverandre, men det er mindre viktig da det er uansett først i samspillet mellom faktorene at et prosjekt får høy kvalitet, intelligens og er tilfredsstillende for omgivelsene. De seks faktorene er:

- **Bærekraft:** har prosjektet en holistisk og tydelig ambisjon ift bærekraft?
Er det både miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig?
- **Merverdi:** tilfører prosjektet noe utover det som er nødvendig eller forventet?
gir det mer enn det tar?
- **Idérikdom:** er prosjektet gjennomtenkt og tuftet på idéer og ikke bare løsninger?
Er det konsistent, innovativt, originalt og fornyer det faget/bransjen?
- **Estetikk:** Stimulerer og engasjerer prosjektet rent visuelt – inne som ute?
Gir det rom for sanselighet og gode opplevelser ift. lys, farge, form, rom og detaljering?
- **Variighet:** har prosjektet lang levetid og vil det stå seg over tid?
Er det tidløst, funksjonelt, fleksibelt og motstandsdyktig?
- **Optimalisering:** er prosjektet smart ift. funksjon, material-, areal- og ressursbruk?
Oppnår man mye effekt ut av lite, har det høy yteevne og er det multifunksjonelt?

På vegne av Rådet, v/leder Ellen Hellsten.